

Justyna Tomaska

Okiem pacjenta

Medycyna Praktyczna, Kraków 2012, s. 288, ilustr.,
ISBN 978-83-740-323-1

Książkę otwiera przedmowa Piotra Gajewskiego, naczelnego redaktora znanej i zasłużonej krakowskiej oficyny. Przypomina on słuszne zdanie Czesława Miłosza: „Są dwie strony: strona pacjenta i strona lekarza”. Dlatego dla lekarzy ważną rzeczą jest poznanie odbioru przez pacjenta zarówno samej choroby, jak i procesów rozpoznawania i leczenia, a także empatii i fachowości lekarza. Książka stanowi zbiór rozmów Justyny Tomskiej, prowadzonych od roku 2009 i częściowo publikowanych przez miesięcznik „Medycyna Praktyczna”.

Na dzieło składa się 28 wywiadów w kolejności alfabetycznej wypytywanych wybitnych osób — celebrytów różnych domen sztuk. Najliczniejszymi są aktorki i aktorzy (10): Ewa Błaszczyk, Anna Dymna, Ewa Kaim, Anna Polony i Dorota Segda oraz Krzysztof Globisz, Krzysztof Kolberger, Radosław Krzyżowski, Dariusz Niebudek i Jerzy Trela. Na drugim miejscu znajdują się muzycy (8): kompozytorzy — Henryk Mikołaj Gó-

recki, Zygmunt Konieczny, Joachim Mencil, Jan Kanty Pawluśkiewicz i Zbigniew Preisner oraz pieśniarze Tamara Kalinowska, Joanna Słowińska i Leszek Wojtowicz. Wśród sześciu literatów przeważają poeci: Małgorzata Baranowska, Ewa Lipska, Bronisław Maj, Jan Polkowski i Adam Zagajewski, pisarzem jest Marek Skwarnicki. Pozostałe wypowiedzi pochodzą od: dokumentalisty Stanisława Janickiego, reżyserki Magdaleny Piekorz, fotografa Wojciecha Plewińskiego i scenografki Krystyny Zachwatowicz.

Większość wywiadów to refleksje wypytywanych na temat relacji pacjent-lekarz, przeważnie w oparciu o doświadczenia choroby własnej lub osoby bliskiej. Wszystkie wywiady są zaopatrzone w fotografię i związane dane o rozmówcy. Strona edytorska budzi uznanie — papier, druk, reprodukcja zdjęć, zróżnicowanie pytań i odpowiedzi, barwna, bardzo twarda okładka, chroniąca książkę.

Treść wywiadów winni poznać wszyscy zajmujący się zdrowiem czy chorobą. Dotyczy to szczególnie lekarzy. Niemniej wypowiedzi poszczególnych rozmówców mogą zainteresować również czytelników bez przygotowania fachowego.

HENRYK GAERTNER — KRAKÓW

Jadwiga Miklaszewska

Po omacku. Zapiski córki Eskulapa

AFR Pracownia Golem, Kraków 2012, s. 270, ilustr.,
ISBN 978-83-929974-7-4

Zacznę od osobistej nuty. Autorkę „Jagę”, a także jej męża Wiktora, też lekarza, poznałem w latach 50. ub. wieku w czasie wspólnej pracy w III Klinice Chorób Wewnętrznych, kierowanej przez Juliana Aleksandrowicza. Od początku wysoko ceniłem Jagi osobowość, zdolności i umiejętności lekarskie oraz pozazawodowe talenty. Po objęciu przez Jagę kierownictwa Oddziału Chorób Wewnętrznych w Nowej Hucie spotykaliśmy się przyjacielsko na naukowych i organizacyjnych posiedzeniach krakowskich towarzystw lekarskich.

Wyboru, opracowania i wydania opowiadań autorki w 100. rocznicę jej urodzin dokonał syn Krzysztof Miklaszewski, dobrze znany z działalności w dziedzinach teatru, filmu, literatury i publicystyki kulturalnej.

Syn jest autorem tekstów (wstępnego i końcowego), w których czytamy: biogram Jagi, informacje o wykształceniu, miejscach pracy oraz o ważnych osiągnięciach w dziedzinie medycyny (naukowych, dydaktycznych, organizacyjnych), dalej o zainteresowaniach sportowych, artystycznych (aktorskich, nade wszystko literackich).

Słusznie przypomina też o postawie patriotycznej matki — zaangażowaniu w konspirację (ZWZ, AK, Żegota), nagrodzonym londyńskimi Złotymi Krzyżami Rzeczypospolitej Polskiej i Armii Krajowej. W tekstach roi się od nazwisk znanych i wybitnych przedstawicieli środowiska krakowskiego.

Książka zawiera ponad 50 opowiadań, nowel, esejów. Pierwszy tekst opisuje kulisy wystawienia „Mątwy” Witkacego, inaugurującego sławny później teatr Cricot i udział w nim Jagi — studentki medycyny w roli... Matrony Ladacznicy. Dalsze opowiadania są zgrupowane w chronologii opisywanych wydarzeń. A mianowicie: „Obrazki z okupacji”, „Kraków — wyzwolony?”, „O Nowej to Hucie piosenka”, „Nasza mała stabilizacja czyli mężczyźni”, „Szpital na peryferiach i praktyka w centrum czyli kobiety” oraz „Ci wspaniali rzeźbiarze” (Dunikowski, Puget).

Duża liczba, interesująca a różna tematyka opowiadań umożliwiają jedynie ogólne ich omówienie. Poszczególne eseje stanowią ciekawe kazuistyczne opisy pacjentów oddziału szpitalnego lub częściej — prywatnego gabinetu. Budzi uznanie analiza medyczna, połączona z psychosomatyczną i psychologiczną oraz społeczną. Sytuacje kontaktu z chorymi stwarzały okazję do świadczenia empatii, niekiedy jednak bywały komiczne, tragiczne lub wręcz